EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 9. 7. 2024
COM(2024) 282 final

2024/0156 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Európskej únie k preskúmaniu článku 6 Dohody o štátom podporovaných vývozných úveroch

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. PREDMET NÁVRHU

Tento návrh sa týka rozhodnutia o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Únie v súvislosti s preskúmaním článku 6 Dohody o štátom podporovaných vývozných úveroch (ďalej len „dohoda“).

2. KONTEXT NÁVRHU

2.1. Dohoda o štátom podporovaných vývozných úveroch

Dohoda je džentlmenskou dohodou medzi EÚ, Spojenými štátmi americkými, Kanadou, Japonskom, Kóreou, Nórskom, Švajčiarskom, Austráliou, Novým Zélandom, Tureckom a Spojeným kráľovstvom (ďalej len „účastníci“), ktorá poskytuje rámec pre riadne využívanie štátom podporovaných vývozných úverov. V praxi to znamená stanovenie rovnakých podmienok medzi účastníkmi (pri ktorých sa hospodárska súťaž odvíja od ceny a kvality vyvážaného tovaru a služieb, a nie od poskytnutých finančných podmienok) a snahu o odstránenie subvencií a narušení obchodu súvisiacich so štátom podporovanými vývoznými úvermi. Dohoda nadobudla platnosť v apríli 1978, je uzatvorená na neurčitý čas, a hoci sekretariát OECD v rámci nej poskytuje administratívnu podporu, nie je aktom OECD[1].

Dohoda sa pravidelne aktualizuje, aby sa zohľadnil vývoj na finančnom trhu a vývoj politiky, ktoré majú vplyv na poskytovanie štátom podporovaných vývozných úverov. Dohoda bola transponovaná, a teda sa stala v EÚ právne záväznou na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1233/2011[2]. Revízie podmienok dohody sú začlenené do práva EÚ prostredníctvom delegovaných aktov podľa článku 2 nariadenia (EÚ) č. 1233/2011.

2.2. Účastníci dohody a rozhodovanie

Európska komisia zastupuje Úniu na zasadnutiach účastníkov, ako aj pri rozhodovaní účastníkov písomnými postupmi. Rozhodnutia o všetkých zmenách dohody sa prijímajú konsenzom.

2.3. Pripravovaný akt účastníkov

Na úrovni účastníkov dohody sa diskutuje o povinnom preskúmaní článku 6 dohody na základe návrhov Únie a niekoľkých ďalších účastníkov. Spoločným cieľom týchto návrhov je zosúladiť dohodu s medzinárodnými cieľmi v oblasti klímy rozšírením existujúceho zákazu podpory neekologizovaných uhoľných elektrární v článku 6 na odvetvie energetiky z fosílnych palív ako celok, s výnimkou tých projektov, na ktoré sa vzťahujú obmedzené a jasne definované okolnosti.

Zmenu podporujú vedecké dôkazy. Podľa analýzy Medzinárodnej agentúry pre energiu (IEA) *Net Zero by 2050* (Nulová bilancia do roku 2050)[3] by sa na ceste k čistým nulovým emisiám nemali po roku 2021 uskutočniť žiadne nové investície do dodávok fosílnych palív. Navyše v rámci OECD už mnohé vlády a agentúry pre vývozné úvery prijali záväzky na uskutočnenie potrebných zmien politiky, a to rôznymi spôsobmi: na vnútroštátnej úrovni, prijatím politík postupného ukončovania, ako aj v mnohostranných vyhláseniach, ako je vyhlásenie COP 26 o medzinárodnej verejnej podpore prechodu na čistú energiu. V apríli 2023 ministri pre klímu,

---

1 V zmysle vymedzenia v článku 5 Dohovoru OECD.

2 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1233/2011 zo 16. novembra 2011 o uplatňovaní určitých usmernení v oblasti štátom podporovaných vývozných úverov a o zrušení rozhodnutí Rady 2001/76/ES a 2001/77/ES (Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 45).

3 https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050.

energetiku a životné prostredie v rámci skupiny G7 pripomenuli svoj záväzok zosúladiť oficiálne medzinárodné financovanie s cieľmi Parížskej dohody, pričom poukázali aj na potrebu zohľadniť národnú bezpečnosť a geostrategické záujmy. Hodnotu analýzy Medzinárodnej agentúry pre energiu spolu s analýzou Medzivládneho panelu Organizácie Spojených národov o zmene klímy (IPCC) uznala Rada vo svojich záveroch z marca 2022, v ktorých sa uvádza, že členské štáty do konca roka 2023 stanovia svoje „vlastné vedecky podložené termíny na ukončenie štátom podporovaných vývozných úverov na projekty v odvetví energetiky z fosílnych palív, s výnimkou tých projektov, na ktoré sa vzťahujú obmedzené a jasne definované okolnosti v súlade s limitom otepľovania 1,5 °C a cieľmi Parížskej dohody.“[4]

Pripravovaným aktom by sa stanovilo všeobecné pravidlo, že štátom podporované vývozné úvery a viazaná pomoc sa nesmú poskytovať odvetviu energetiky z fosílnych palív, s výnimkou tých projektov, na ktoré sa vzťahujú obmedzené a jasne definované okolnosti v súlade s limitom otepľovania 1,5 °C a cieľmi Parížskej dohody. Neuvádzala by sa v ňom povaha týchto okolností, ale účastníkom by sa pri ich prístupe ponechala miera voľnej úvahy. Disciplinované využívanie tejto flexibility by sa zabezpečilo prostredníctvom povinností týkajúcich sa transparentnosti.

3. POZÍCIA, KTORÁ SA MÁ ZAUJAŤ V MENE ÚNIE

Keďže má zásadný význam to, aby spoločenstvo poskytovateľov vývozných úverov v rámci OECD adekvátne premietalo ciele politiky v oblasti klímy do pravidiel dohody a do praktických opatrení, Únia bude na nadchádzajúcich zasadnutiach presadzovať dohodu na tomto postupnom ukončovaní. Viacerí ďalší účastníci budú pravdepodobne postupovať rovnakým smerom a ďalší tento rok oznámili, že ukončia podporu pre odvetvie energetiky z fosílnych palív bez znižovania emisií. Únia by mala byť schopná zaujať pozíciu k preskúmaniu článku 6 dohody. Príloha k tomuto návrhu rozhodnutia Rady obsahuje najnovší návrh EÚ, pokiaľ ide o kompromisné riešenie na účely dosiahnutia dohody. Pozíciou Únie by malo byť pripojenie sa ku konsenzu o rozhodnutí OECD, ak je to v súlade s týmto kompromisným riešením.

4. PRÁVNY ZÁKLAD

4.1. Procesnoprávny základ

4.1.1. Zásady

V článku 218 ods. 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stanovujú rozhodnutia, ktorými sa určujú „pozície, ktoré sa majú prijať v mene Únie v rámci orgánu zriadeného dohodou, keď je tento orgán vyzvaný prijať akty s právnymi účinkami s výnimkou aktov dopĺňajúcich alebo meniacich inštitucionálny rámec danej dohody.“

Pojem „akty s právnymi účinkami“ zahŕňa akty, ktoré majú právne účinky na základe pravidiel medzinárodného práva, ktorým sa riadi predmetný orgán. Zahŕňa aj nástroje, ktoré nemajú záväzný účinok podľa medzinárodného práva, ale „môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť obsah právnej úpravy prijatej normotvorcom Únie“[5].

---

[4] Závery Rady o vývozných úveroch, ktoré schválila Rada (hospodárske a finančné záležitosti) na svojom 3 855. zasadnutí 15. marca 2022 (https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7101-2022-INIT/sk/pdf.).

[5] Rozsudok Súdneho dvora zo 7. októbra 2014, Nemecko/Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

4.1.2. Uplatnenie na tento prípad

Pripravovaný akt môže rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť obsah právnych predpisov EÚ, konkrétne nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1233/2011 zo 16. novembra 2011 o uplatňovaní určitých usmernení v oblasti štátom podporovaných vývozných úverov a o zrušení rozhodnutí Rady 2001/76/ES a 2001/77/ES. Dôvodom je, že v článku 2 tohto nariadenia sa uvádza, že „Komisia prijme delegované akty v súlade s článkom 3 s cieľom zmeniť a doplniť prílohu II ako dôsledok zmien a doplnení usmernení, na ktorých sa dohodli účastníci dohody“. Zahŕňa to zmeny príloh k dohode.

Procesnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 218 ods. 9 ZFEÚ.

4.2. Hmotnoprávny základ

4.2.1. Zásady

Hmotnoprávny základ rozhodnutia podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ závisí predovšetkým od cieľa a obsahu pripravovaného aktu, v súvislosti s ktorým sa zaujíma pozícia v mene Únie.

4.2.2. Uplatnenie na tento prípad

Hlavný cieľ a obsah pripravovaného aktu sa týkajú vývozných úverov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti spoločnej obchodnej politiky. Hmotnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 207 ZFEÚ.

4.3. Záver

Právnym základom navrhovaného rozhodnutia by mal byť článok 207 ods. 4 prvý pododsek ZFEÚ v spojení s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ.

5. UVEREJNENIE PRIPRAVOVANÉHO AKTU

Keďže pripravovaným aktom sa zmení dohoda, je vhodné ho po prijatí uverejniť v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

2024/0156 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Európskej únie k preskúmaniu článku 6 Dohody o štátom podporovaných vývozných úveroch

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 207 ods. 4 prvý pododsek v spojení s článkom 218 ods. 9,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Usmernenia uvedené v Dohode o štátom podporovaných vývozných úveroch (ďalej len „dohoda“) boli transponované, a teda sa stali v Únii právne záväznými na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1233/2011[6].

(2) V súlade s článkom 6 dohody by účastníci dohody (ďalej len „účastníci“) mali preskúmať tento článok na účely ďalšieho sprísnenia jeho podmienok so zámerom prispieť k spoločnému cieľu, ktorým je riešenie zmeny klímy.

(3) Pripravované rozhodnutie preskúmať článok 6 dohody by malo byť v súlade s medzinárodnými záväzkami Európskej únie podľa Parížskej dohody a politikou Únie v oblasti klímy.

(4) Rada Európskej únie už vo svojich záveroch o vývozných úveroch z 15. marca 2022 oznámila zámer členských štátov stanoviť do konca roka 2023 vo svojich vnútroštátnych politikách vlastné vedecky podložené lehoty na ukončenie štátom podporovaných vývozných úverov na projekty v odvetví energetiky z fosílnych palív, s výnimkou projektov, na ktoré sa vzťahujú obmedzené a jasne definované okolnosti v súlade s limitom otepľovania 1,5 °C a cieľmi Parížskej dohody.

(5) Je vhodné stanoviť pozíciu, ktorá sa má zaujať v mene Únie v súvislosti s preskúmaním článku 6 dohody, keďže pripravované rozhodnutie účastníkov dohody bude pre Úniu záväzným a môže rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť obsah práva Únie, a to na základe článku 2 nariadenia (EÚ) č. 1233/2011,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pozícia, ktorá sa má prijať v mene Únie, je pripojiť sa ku konsenzu účastníkov dohody, pokiaľ ide o preskúmanie článku 6 dohody a ďalších súvisiacich článkov, v súlade s prílohou k tomuto rozhodnutiu.

---

[6] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1233/2011 zo 16. novembra 2011 o uplatňovaní určitých usmernení v oblasti štátom podporovaných vývozných úverov a o zrušení rozhodnutí Rady 2001/76/ES a 2001/77/ES (Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 45) [ďalej len „nariadenie (EÚ) č. 1233/2011“].

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Komisii.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka